

SISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A Híradóhivatalban átvéve.
Egész évre 16 h.
Négyedévre 4 "
Helyben háshoz hordva.
Egész évre 28 kor.
Négyedévre 5 "
Vadéka postán szállítva.
Egész évre 24 kor.
Négyedévre 6 "
Egyes szám ára 6 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hét 7-8
őnnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezsa-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a Híradó-
hivatalhoz intézendők.

XXI. évfolyam 178. szám.

Nagyvárad.

Szombat 1915 augusztus 7.

Varsó bevételéhez.

— Katonai munkatársunktól. —

1915 augusztus hó 5-ike örökké nevezetes dátuma lesz ennek a világháborúnak a történetében. A híres, a rettegett, a legendás orosz-lengyelországi nagy övvár — a háborúnak 13-ik hónapjában elesett! Hogy mi van a Nowo-Georgiewszk és Zegrzével arról nem tudunk még e pillanatban semmit, ámbar ezek sorsa Varsó föladása után többé nem lehet kétséges.

Ez a három vár alkotta a sarkpontjait annak a 130 km. körületű térségnek az u. n. „központi fegyvertérnek”, amelyre Orosz-Lengyelországnak egész védelme támaszkodott. Még a részleteket nem tudjuk, hogy hogyan történt a vár átadása, de tény az, hogy ez a nevezetes terület, melyet a legkeményebb diónak tartottunk mindnyájan — ma már nem az oroszoké, hanem a miénk! Varsónak ily gyors feladása valóban a legnagyobb meglepetést keltette mindenütt. Az eset páratlanul áll a világtörténelem hadieseményei között és csakis azal magyarázható, hogy az oroszok megakarták menteni ezen váraknak értékes ágyúit és más hadianyagjait, melyekben oly nagy szükségét szenvednek, Varsó föladása ismét egy nyomós bizonyítéka tehát annak, hogy mily óriási módon megfoglyatkozott a hatalmas cári birodalom hadszereiben! Tehát hiába épültek ezek a büszke várak, melyek habár a mult év őszén igen jó szolgálatokat tettek az orosz had-

seregeknek, de most a döntő küzdelmek korszakában még a legelemibb föladatot sem tudták teljesíteni, melyet egy vártól követelni lehet, t. i., hogy az ellenséget föltartóztassák és annak nagy erejét lekössék! Hiszen az orosz hadseregre nézve a fő dolog most az időnyereség, hogy t. i. egy hátrább fekvő alkalmas védőállásban berendezkedhessenek a további küzdelmekhez. A Visztula vonala a váraival lett volna hivatalra arra, hogy ezt a szükséges időt a kimerült és demorizált orosz hadseregek megszerezze, illetve biztosítsa. De az oroszok lemondtak erről! Hogy miért azt majd később fogjuk megtudni. Talán a fenti okhoz még a 42-eseknek és harminc és feleseknek rettenetes jó hírneve is hozzájárult, mert Varsó erődjei amugy sem lettek volna képesek sokáig ellentállani ezen ágyuszörnyetegeknek. Az orosz hadvezetőség tehát hasznosabbnak látta megmenteni a hadsereg számára a váraknak ágyúit, minsten azokat föladni csupán azért, hogy egy néhány napig föltartóztassák a németek előnyomulását.

A májusban megkezdett támadó hadműveleteink valósággal szédületes tempóban haladtak és haladnak előre.

Kétségtelen, hogy Varsó eleste óriási nagy esemény nemcsak katonai, hanem politikai szempontból is, de mégsem szabad úgy beállítanunk a dolgot, mintha ez mind-

járt a háboru végét jelentené. Sajnos e rövid cikk keretében nem méltathatjuk ezen nagyszerű és nagystylü operációk megtervezését és megalapozását, de azt mindenki láthatja, hogy egy valóban zseniálisan megfogalmazott és jól megfontolt hadászati és hadművelti terv szerint haladnak csapataink előre. Ezen tervek sokkal, de sokkal nagyobb célt tűztek ki maguk elé mint Varsónak bevételét! Az orosz hadseregek zöme a Visztula—Narev és Bug között egy oly szabálytalan négyszögbe szorult most vissza, melynek egymással szemben levő oldalai, átlag 180—200 kmre esnek egymástól. Azaz sokkal kisebb területen mint a nagy magyar alföldnek a fele. Ezen négyszögü területnek északi, nyugati és déli oldalán — vitéz hadseregeink állják el az oroszok útját — azaz nemcsak elállják, hanem diadalról-diadalra nyomulnak előre központiasan a négyszög közepe felé. A negyedik oldala ezen négyszögnek szintén csak részben szabad, a mennyiben ennek tekintélyes részét a nagy Polesie mocsaras vidéke alkotja. A visszavonuláshoz csak két irány áll rendelkezésére az oroszoknak, nevezetesen északkelet és délkelet felé. Megjegyzendő azonban, hogy mindkét visszavonulási irány már erősen fenyegetve van, ha meggondoljuk, hogy Koveltől már mindössze csak 40 kilométerre állanak csapataink, míg az északi fronton már Dünaburg felé közeledik a diadalmas német hadsereg. Ezek a tények világosan mutatják a hatalmas koncepcióju tervnek a tulajdonképpeni célját, mely arra törekszik, hogy

„TURUL”

cipőgyár részv.-társ.

Temesvár.

A monarkia legnagyobb cipőgyára

Vezérszerepet töltenek be

A VILÁGHIRŰ

TURUL CIPŐK

130 saját fióktelep.
900.000 pár évi gyártás
1200 munkás és alkalmazott.

Fiókraktár
Nagyvárad,
Kossuth-utca.

az orosz hadsereget döntő csatára kényszerítse még pedig úgy, hogy annak visszavonulási utjai teljesen elzárassanak. Nem tartjuk valószínűnek, hogy az oroszok a Bug vonalánál megállva komoly ellentállást kifejtsek csak azért, mert Brest Littavsk vára a Bug mellett van! *Hiszen ez az állás már most is át van karolva úgy délről, mint északról.* Ha az orosz hadsereg oly állapotban van, hogy pihenésre van szüksége, akkor neki egy olyan vonalra kell visszavonulni, melyben ezt csakugyan meg is találja. *Ez a vonal pedig sokkal hátrább keresendő, talán Riga és Miusk között, Varsótól mintegy 459 km-re északkeletre.* Ez a vonal északon a tengerre, délen pedig a nagy Polesie mocsarára támaszkodva igen sok előnnyel kecsegteti az oroszokat. Először is a szárnyakat nem lehet átkarolni másodsor pedig, aránylag elég rövid (400 km) úgy, hogy egész hosszában igen erős csapatokkal megszállható és a hátsó országgal jó vasuti és más utvonalak biztosítják az összeköttetést.

Csak az a kérdés, hogy az oroszok előkészítették-e már ezt a védővonalat, vagy sem? és hogy el tudják-e magukat határozni arra, hogy országuknak ily óriási területét földadják csaknem kardcsapás nélkül?

A legközelebbi hetek eseményei majd megmutatják, hogy mire határozották el magukat az orosz hadvezérek. Mindenesetre nagyon érdekes események előestéjén állunk, melyek hatalmas lépésekkel hoznak majd közelebb bennünket az annyira várt béke megteremtéséhez, mert ha az oroszok visszavonulásukat folytatva rövidebb fronton helyezkednek el, úgy mi is abba a helyzetbe jövünk, hogy tetemes erőket dobhatunk a francia és olasz harcterekre, hogy ott is mi hamarabb kikényszeríthessük a döntést. Ellenségeink lapjai talán most is azt fogják írni, hogy mindez semmi! Hát jó! de mi csak azért kívánjuk továbbra is, hogy a hadak Istene minél több ily „semmi”-ben részesítsen bennünket!

Ha tréfálkozó kedvünkben volnánk Varsó elestét valóságos tragikomédiának is beállíthatnók. Mert, hogy egy vár úgy meneküljön meg a körülzárolástól, hogy annak ágyúit és védelmi berendezéseit egyszerűen leszerelik — a védősége pedig mint a kámför eltűnik, azt csakugyan tragikusnak, de egyszersmind komikusnak is kell neveznünk. Köteteket fognak majd írni egykoron ezekről a nevezetes napokról, úgy hogy majd eljön az idő amikor sokkal tisztábban fogunk látni, mint máma. Az eset azonban oly eklatáns, hogy most mindjárt melegibe is megfelelhetünk néhány oly kérdésre, melyek bizonyára mindenkit érdekelnek.

Talán az alábbi kérdések azok, melyekre leginkább szeretnénk most pozitív feleletet kapni — nevezetesen:

1. Mi indította az orosz hadvezetőséget a várak oly gyors feladására?
2. Mennyiben befolyásolja ez a nagy esemény a további hadműveleteket és vajon van-e ez kihatással az egész háborúra?

3. Mi lesz a legközelebbi jövőben?

Mindezekre a kérdésekre alapos feleletet persze e rövid cikk keretében nem adhatunk — csupán néhány szóval iparkodunk megvilágítani a helyzetet, már t. i. annyira, amennyiben ez módunkban áll.

Hogy Varsó ily meglepő gyorsan a mi hatalmunkba került, az csak úgy magyarázható, hogy az oroszok magát a várat nem is védelmezték komolyan. Ugyanis Varsó erődjeinek lövetését a lapok szerint augusztus hó 4 én kezdték meg a németek és így teljes lehetetlenség, hogy alig 24 órai bombázás után egy vár megadja magát, amelyet komolyan akarnak védelmezni! Tehát föltétlenül igazaknak kell lenniök azoknak a híreknek, melyek már oly régen keringenek a világsajtóban, hogy az oroszok Varsót kiürítik és nem fogják tartani. Tehát tényként kell megállapítanunk, hogy az oroszok csak ugyan leszerelték Varsó erődjeinek ágyúit és kiürítették a központi fegyverteret Nowo Georgiewszk és Zegrzével együtt. Hogy ez a kiürítés mikor történt, azt persze nem tudhatjuk, de nincs kizárva, hogy az ágyú és lőszerhiányban szenvedő orosz hadsereg már tavasszal, sőt talán már előbb is hozzányult ezen fontos területek értékes ágyú- és lőszerkészleteihez, hogy a többi frontokon beállott nagy hiányokat pótolhassa. Májusban azután bekövetkezett a hatalmas gorlicei átörés, melyet csaknem megszakítás nélkül nyomom követett az a valóban káprázatos és nagyszabású üldözése az oroszoknak, melyet még csak ezután fogunk igazán folytatni!

Przemysl, Lemberg, Lublin, Ivangorod és Varsó a kilométerkövei ennek a nagy-szerű diadalutnak! A szorult helyzetben védeni kellene a Visztulát hatalmas váraival! De nem lehet, mert nincs ágyú, nincs lőszer a várakban. A kiürítés azonban most is bekövetkezhetett és pedig azért, mert az orosz hadvezetőség talán nem bizott ezen félelmeteseknek kikiáltott várak fortifikációs erejében. Talán így okoskodtak: miután a mi váraink már igen elavultak és a német negyvenkettesek, meg a magyar osztrák harminc és feleseknek amugy sem tudnának sokáig ellentállani, okosabb dolog lesz még idejében kihurcolni belőlük az ágyúkat, lőszeret és minden egyéb hadianyagot, semhogy mindezek a németek kezeibe kerüljenek. Megjegyzendő, hogy hivatalos források szerint Ivangorodnál pl. 900 ágyú, Varsóban 1500 és Nawa Georgiewszkben is mintegy 1000 ágyút tartottunk nyilván. Föltéve tehát, hogy az oroszok nem a tavasszal, hanem csak most határozották el a várak kiürítését, egész tekintélyes számú ágyúkészlettel erősítették meg tábori hadseregeiket, még akkor is, ha a fenti számoknak csak a felét tekintjük reálisnak. Persze ezek között vannak oly ágyúk is, melyek az erődökben szilárdul és különleges módon vannak beépítve úgy, hogy azok onnét el nem mozgathatók. Ily körülmények között talán igazoltak látszik Varsónak a kiürítése, mert bizonyára többet és most az orosz hadvezetőségnek az a nagyszámú ágyú (ha ugyan meg vannak még!) mint az a néhány napi esetleg néhány heti haladék, melyet Varsó az oroszoknak megszerezhetett volna!

Akár így akár amugy álljon is a dolog, tény az, hogy Varsó és Ivangorod a veszély pillanatában fölmondták a szolgálatot. Tehát a híres orosz várak is csak ugyan olyan mumusoknak bizonyultak, mint a legyőzhetlennek hirdetett nagy orosz hadsereg!

Pedig e várak óriási feladatok megoldására voltak hivatva! A mi kis Przemyslünk a kis Szán folyó mentén hónapokon keresztül egynegyed millió oroszot kötött le és vont el a kárpáti hadműveletektől. És a 130 kilométer kerülettel bíró híres orosz vár háromszög, a hatalmas Visztula partjain, nem volt képes semmi ellentállást kifejteni akkor, a mikor arra a legnagyobb szüksége

lett volna a kimerült és memoizált orosz hadseregnek!

Ha ezek az orosz várak dodernül lettek volna kiépítve legalább is 1 millió német és magyar osztrák katonát köthettek volna le igen hosszú időn keresztül — és a mi még fontosabb, a Visztulától nyugatra levő orosz erők, e várak biztos fődöze mellett — mind részt vehettek volna a kétségbeesett harcoknál — Lembergnél majd (pedig később Sokal, Lublin és Cholmnál. — De miután az oroszok jól tudták, hogy várak értéketlenek, hát kénytelenek voltak — várakait élő erővel védelmezni akként, hogy a németek ne is közelíthessék meg lőtávolságra az erődöket, mert tudták, hogy mihelyt az bekövetkezik, föl kell adniök azokat. Igazán komikus és visszás a dolog! mert hiszen éppen azért építjük a várakat, hogy a cement és a vas pótolja az értékes és mozgékony élő erőket, melyeket oda dobhatok hová akarok. Vagyis fontos területek védelmét szoktuk várakra bízni, hogy lehetőleg kis erővel szívesen tarthassuk azt.

A törvényhatóságok a király előtt.

A küldöttséget a miniszterelnök vezeti.

A törvényhatóságok hódoló tisztelgése Király Ő Felsége előtt hatalmas, lélekemelő megnyilatkozása lesz a trón iránti törhetlen ragaszkodásnak és az alattvalói hűségnek és egyben hű kifejezése annak a szeretetnek, amelylyel a nemzet minden fia viseltetik a koronás király felkent személye iránt.

Eredetileg az volt a terv, hogy a város polgármesterei tisztelegnek Ő Felsége előtt, később azután oda módosult a terv, hogy az összes törvényhatóságok küldöttei vesznek részt a hódoló tisztelgésben.

E szerint Bárczy István budapesti polgármester vezette volna a monstre deputációt, amelybe egy törvényhatóság 5—5 taggal vesz részt.

Idő közben újabb módosítás merült fel, amely szerint nemcsak a magyarországi, hanem a horvát törvényhatóságok szintén részt vesznek a hódoló felvonulásban és éppen ezért most már nem Bárczy István polgármester, hanem gróf Tisza István kormányelnök vezeti a király elé a magyar szent korona országai törvényhatóságainak monstre küldöttségét.

Biharmegye és Nagyvárad város törvényhatósága szintén résztvesznek a hódoló küldöttségben.

Biharvármegye törvényhatósága augusztus hó 11 én tartandó rendkívüli közgyűlésén jelöli ki az öt kiküldöttet.

Nagyvárad város tanácsa előtt tegnap említette fel a kérdést Rimler Károly polgármester. A tanács javaslatot tesz, hogy a küldöttségben örömmel vesz részt Nagyvárad városa s megbizza a polgármestert, hogy az öt küldöttségi tagot jelölje ki.

x **Szeplő-májfolt** ellen megbecsülhetetlen az **YPO** krém és szappan, mely eltünteti a ráncokat, mittessereket, bőrvörösséget és pattanásokat, ára: 1 korona. Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Rimanóczy palota Telefont: 13—02.

Ivangorodtól északnyugatra előrehaladtunk.

Budapest, augusztus 6. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér.

Ivangorodtól északnyugatra a szövetségesek előrehaladtak. A Visztula és a Bug között az üldöző harcok tovább tartanak.

Kelet-Galiciában a helyzet változatlan.

Megszállottunk olasz területet.

Budapest, augusztus 6. (Hivatalos.)

Olasz hadszíntér.

Az olaszoknak naponta megismétlődő támadási kísérletei és elszigetelt előretörései rájuk nézve állandóan teljes kudarccal végződnek. Ahol az olasz gyalogság támadást kezd, ott már ágyú tüzünk űzte őket vissza, vagy ha ezt állják, vitéz gyalogságunk veti őket vissza nagy veszteségeik mellett.

Az eseményeknek a lefolyásán mit sem változtathat az ellenség által gyakorlatba vett legalaposabb és legerősebb tüzéségi előkészítés sem. Így meghiusult 5 ére virradó éjjel és tegnap az ellenségnek több támadása, még pedig egy Sagradóból intézett és egy másik a podgradói magaslat ellen, ahol a harcteret olasz holttestek borítják. Hasonlóképp eredménytelenek maradtak a Piava-szakaszon és a Krn-területen intézett ellenséges előretörések. Egy tüzéségi megfigyelésre szolgáló olasz kötött léghajót Montfalconéól lelőttünk.

A karni alpokban a Monte Paralba környékén, csapataink olasz területen megszállottak néhány előnyös magaslati állást. A tiroli arcvonalon egy ellenséges zászlóaljunk a Col di Lana (Buchenstein) ellen intézett támadását visszavertük.

Egy járőrünk az Oltler területnek egyik olasz oldalvölgyében rajtaütött az ellenségnek egy fél századán és annak jelentős veszteséget okozott. Höfer. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Varsó eleste eldöntötte a háboru sorsát.

Budapest, augusztus 6. (Saját tud.) A Daily Telegraph a következő szavakkal jelenti be Varsó elvesztését:

— Ütött a kritikus óra a nyugaton is. Mig az oroszok messze visszavonulhatnak háttartalanul óriási birodalmuk belsejébe, addig Franciaország-

nak ez a ssabadulása nincs meg, mert határai távolról sem olyan tágasak, tehát a németek beözönlése könnyen meghozhatja a döntést a nyugati harctéren és — miként Sumski orosz ezredes legutóbb kifejtette — esetleg az egész hadjáratot eldöntheti.

Az orosz tartani akarja Rigát.

Budapest, augusztus 6. (Saját tud.) Berlinből jelentik: Nikolajevics pár nappal ezelőtt meglátogatta a Narew-Njemen vonalat. Rigában táncskozott Ruszkij tábornokkal és a hadügyminiszterrel.

Riga parancsnokának meghagyták, hogy a várat, amíg csak lehetséges, ne adja fel. Semmi se kerüljön használható állapotban az ellenség kezére, még akkor sem, ha egész Livland és Kurland elpusztulna.

Zavar a visszavonuló oroszok között.

Budapest, augusztus 6. (Saj. tud.) sajtóhadiszállásról jelentik:

A Berliner Zeitung szerint a Wieprz mögötti orosz visszavonulásban zavarok állottak be.

A Visztula és a Bug között az oroszokat lankadatlanul üldözzük. A foglyok száma hatalmasan gyarapszik.

Az oroszok Románián keresztül akarnak átmasirozni.

Budapest, augusztus 6. (Saját tud.) Párisból jelentik: A nacionalista sajtó szerint a Calaisban megtartott konferencia szenzációs fordulatot készít elő.

Azt híresztelik, hogy Oroszország Románián keresztül átmasirozva fog összeköttetést keresni a szerb és olasz fronttal.

Varsó bukása után.

Kopenhága, augusztus 6. A Politikenek táviratozzák Londonból: Nemcsak éjjel, hanem egész nap hallható a Narew frontjának a városhoz legközelebb fekvő részéből a német nehéz ágyúk bömbölése. Északnyugat felől az égbolt éjjelente lángtengerbe borult.

Orosz katonai körökben számítanak arra is, hogy a németek szükségtelenül egy percig sem fognak megállapodni Varsónál, hanem azonnal tovább nyomulnak előre keleti irányban. Döntő ütközetbe Közép Lengyelországban ez idő szerint egyáltalában nem bocsátkoznak az oroszok, mert erre elkészülve most nincsenek és mert egy ilyen ütközet elfogadása az orosz hadsereg részére katasztrófális eredménnyel járna.

Falkenhayn tábornoknak északi irányban történt előnyomulása az orosz katonai köröket nagyon aggasztja, mert a főhadvezetőség ezekről a részekről nagy orosz erőket vont el az utóbbi időben. Igen könnyen lehetséges tehát, hogy Falkenhayn hadserege gyorsabban, mint bárki is vélné, elérni Vilmát s elvágja az oroszok visszavonulási vonalát. A helyzet, amely ez esetben előáll, rendkívül kritikus az orosz seregre.

Mi történt Varsóban a kiűrités alatt?

Lembergi polgárok, akiknek sikerült a körülzárt Varsóból menekülni, beszélték Varsó kiűritéséről a következőket:

— Az orosz visszavonulás hullámai az utolsó két hétben előzönlötték Varsót. Éjjel-nappal rajzítottak a csapatok. Sok utcát elzárt a katonaság, őrség vigyázott a hidakra, hivatalos épületekre, amelyeket sűrű katonai sorfal vett körül.

Fél-félhallatszott újra és újra német repülőgépek bugása, kitört a pánik, mindenki menekült.

Az üzletek zárva voltak. Férfiakat és fiatalembereket nem lehetett látni az utcán, félelmükben mind elrejtőztek.

Forradalmárok kiáltványait körözték a városban, mely felhívja a polgárságot, hogy a katonaságnak szegüljön ellent! Elérkezett az oroszokkal való leszámolás utolsó órája.

A menekülők számára már nincs több vonat, az utolsó vonatokat csapatokat, hadianyagokat szállítottak el. Az összes kormányzói hatóságok, Kakowszky orosz érsek a gör. keleti klérussal és a levéltárral Pétervárra menekült, az entente-konzulok is sietve elhagyják a várost, a semlegesek közül az amerikai és a norvég konzul maradt ott. A várparancsnokság működését katonai diktatura váltotta fel. A tábori bíróság tömegesen hozta a halálos ítéleteket. A csőcselék a rendőrök elnézése mellett kifosztotta az elhagyott lakásokat. Külvárosi gyárakban, fészerekben egész butorraktárakat hordtak össze. Az ochrana emberei a tömegek legaljából és importált csőcselékből franktirőket szerveztek, hogy azok a bevonuló német katonákra löjjenek. Ez az aljas terv nem sikerült. Különben az egésznek az lett volna a célja, hogy a németeket provokálják s a megtorló rendszabályok révén a lengyeleket a németektől elidegenítsék.

A rabokat kiengedték a börtönökből és az ochrana szolgálatába szegődttették.

A legkisebb gyanúkra elfogják az embereket. Két kereskedőt a jéniszaeji kerületbe küldtek, mert a katonáknak nem akartak papírpénzt váltani.

Egyáltalán az egész kiűrités azt a borzalmas fejtelenséget igazolja, a mely az orosz hadseregben a visszavonulás alatt egyre jobban elharapódzik.

A lakosság pedig titokban készült a németek fogadtatására, úgy a hogy felszabadítókat fogadnak.

A hátráló oroszok bombázzák Varsót.

Berlin, augusztus 5. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszintér.

A Lingeopfon és attól délre a harc még tart. Védőágyuink 4 ellenséges légi járművet leszállásra kényszerítettek, közülük egy elégett, egy másikat szétlőttünk. A tengerparton egy francia hidroplán a benneülőkel kezünkbe került.

Keleti hadszintér.

Kurlandban Opel környékén, (Konienferictől 60 km. nyire) és Kovacknál és Kurklenél (Wilkomierztől északkeletre) sikeres lovasharcaink voltak.

A Narew arcvonalon Lomzától délre a német hadseregek az oroszok makacs ellenállása dacára tovább is előrehaladnak.

A Nowgeorgiewszk várát körülzáró csapatok a Bug torkolata és Nazielszk között, Blendostwotól délre **áttörték egy ellenséges állást és az alsó Narew felé haladtak előre.** Légihajórajunk a bialisztoki vasuti telepekre bombákat dobott.

Amint a tegnapi jelentésben említettük

az oroszok, miután a Varsó külső és belső erődvonalából kivetették őket, anélkül, hogy a harc a várost bármiként is érintette volna, kiűritették Varsót és a *Visztula jobb partjára, Prágára vonultak vissza.* Innen tegnap reggel óta tüzéségük és gyalogságuk Varsó városának belsejét erősen lövik. Ugy látszik, hogy az oroszok különösen a régi lengyel királyi palotát akarják elpusztítani. Természetes, hogy olyan nagy városban, mint Varsó, ilyen szétszórt tüzelés nem okozhat csapatainknak veszteséget. **Ezek után nem igen számíthatunk hi te re az oroszok ama állítása, hogy a lengyel fővárost kimelés céljából űritették ki.**

Délkeleti hadszintér.

A *Visztulán túl előnyomult csapataink elfoglaltak néhány ellenséges állást.* Az oroszok ellentámadásai sikertelenek maradtak. *Mackensen tábornagy hadseregei folytatták üldöző harcaikat.*

Nowoalexandriától északkeletre osztrák-magyar csapatok, Sadinnál (Cholmtól északra) németek verték ki az ellenséget állásából. (Min. eln. sajtóoszt.)

Az olasz konzul elhagyta Konstantinápolyt.

Budapest, augusztus 6. (Saját tudósítónktól.) A Baseler Nachrichten szerint az olasz konzul elhagyta Konstantinápolyt.

Az olaszok érdekeinek védelmét az amerikai nagykövetségre bízta.

Az orosz hadvezérek vitája.

Bécs, augusztus 6. Stockholmból jelentik a Fremdenblattnak: Még mielőtt az orosz hadvezetés elhatározta Varsó és Ivangorod kiűritését, nagy összeütközés támadt a fővezér nagyherceg és az egyes hadseregek parancsnokai között. A haditanácson leszavazták azt a tervet, hogy Varsót és Ivangorodot a végsőkig védelmezni kell. A határozat után Miklós nagyherceg szemrehányásokkal halmozta el a tábornokokat és kijelentette, hogy a jövőben a maga felelősségére fog rendelkezni és dönteni, meg sem fogja halgatni a haditanácsnak melléje rendelt tagjait. Feltétlenül biztos, hogy az orosz hadseregek parancsnoki állásaiban nagy változások lesznek. A legfontosabb vezetőhelyekre Linevics, Misesenko és Novosialiov tábornokok vannak kiszemelve.

Az olaszok templomokat pusztítanak.

Budapest, augusztus 6. A sajtóhadiszállásról jelentik: Az olasz tüzéség az Isonzó mentén harcvonalunk mögött álló templomokat és bucsujáró helyeket, amelyeket éppen a vidék olaszai keresnek fel tízezer számára, kiméltlenül romhalmazzá bombázott, dacára annak, hogy sohasem voltak harcászati célokra, sőt még bekvártélyozásokra sem felhasználva.

Igy pusztultak el: Monte Sabotino benedekrendi kolostorának értékes műemlékei: a kolostor oltárát nehéz gránát teljes találása érte; a Monte Sarto déli lejtőjén az 1400 ban épült templom, a hova gyónni Olaszországból is eljártak a hívők, továbbá a Monte Sarto és Monte Fortino tövében levő klastromok is mind elpusztultak.

Archangelszk felé nem szállítanak municiót.

Rotterdam, augusztus 6. A Courant jelentése szerint Archangelszk kikötőjét ellenséges tengeralattjáró megjelenése miatt elzárták. A munició szállításokat Archangelszk felé megszüntették.

A bulgár-török megegyezés hatása a Balkánra.

Szófia, augusztus 6. Báró Wangenheim konstantinápolyi nagykövet Berlinbe érkezve, azonnal felkereste Jagow külügyi államtitkárt, hogy a bulgár-török tárgyalásokról informálja. A nagykövetet a bulgár kormány tagjaival folytatott eszmecsere megerősítette eddigi optimizmusában a Balkánon várható események tekintetében. A „Dnevnik“ berlini tudósítója előtt báró Wangenheim annak a reményének adott kifejezést, hogy a bulgár-török megegyezés létrejötte már a legközelebbi hetekben az egész Balkánra éreztetni fogja hatását.

Elsüllyesztettünk egy olasz tengeralattjárót és lelőttünk egy léghajót.

Budapest, aug. 6. (Hivatalos.) Egyik tengeralattjárónk tegnap reggel egyik nautilustipusu olasz tengeralattjárót Pelagozánál megtorpedózott és elsüllyesztett.

A „Citta di Jesi“ olasz léghajót aug. 5-ike és 6-ika között éjjelkor, amikor kísérletet tett arra, hogy a pólai kikötő felett átrepüljön, srappelltűzünkben leszedtük, mielőtt még bárminő kárt okozhatott volna.

Három tengerésztestből, egy gépészből és két katonából álló teljes személyzetét elfogtuk. A léghajót Pólába hoztuk. (Flotta-parancsnokság. Min. eln. sajtóoszt.)

* **Zsuzsi kisasszony** a Rákóczy-uton 7. sz. alatt Aszódival szembe. Simon Gyula hangszerkészítőnél, Mikor az est mesélni kezd, Nem én lettem hűtlen hozzád, Te szőke gyermek. Háborus lemez újdonságok. Hangszerek hegedűk, gramafonok eladása és javítása olesóárban. Hír különlegességek.

Építsük fel az elpusztított falvakat

A budapesti értekezlet.

A képviselőház elnöksége által összehívott értekezletet csütörtökön délben tartották meg Budapesten, a háboru következtében elpusztított helységek felépítése tárgyában.

Az ülésen igen nagyszámu közönség jelent meg Magyarország világi, egyházi és katonai előkelőségéből. Majdnem teljes számmal megjelentek az ország megyéinek főispánjai, alispánjai, a városok polgármesterei, továbbá számos főrendiházi tag és országgyűlési képviselő. Biharmegye részéről Fráter Barnabás alispán vett részt az értekezleten.

Az értekezletet Héderváry Károly gróf nyitotta meg hosszabb beszéddel, a melyben megokolta, hogy miért hívta egybe a magyar társadalom színe javát. A háboru által elpusztított és feldult helységek újraépítése érdekében különböző akciók indultak meg, a melyeknek egyesítése kívánatos. A cél: a háboru által feldult tüzehelyek újraépítése. Ez vonatkozik különösen a Kárpátok aljára, ott történtek a legnagyobb pusztulások.

Héderváry beszéde után Rákosi Jenő emelt szót és lefestette, milyen borzalmas pusztítást végzett a háboru az emberiség ideális javai között is s rámutatott arra, hogy a magyarság, bár ötven év óta mindig bőven kivette részét a tudomány, a művészetek, a kiállítások nemzetközi versengéséből, még sem tudta magát kellőképpen észrövetetni. Mindezt a háboru pár hónapja alatt elérte a magyar baka, a magyar paraszt. Ezt a háborut a magyar paraszt nyerte meg, a kihez fogható egész Európában nincsen, sem karakterére, sem önértetére, sem munkásságára, sem filozófiájára, sem megbízhatóságára, sem hűségére, sem nemzeti öntudatára nézve. Nem csupán a fajmagyar parasztra gondol, mert a hol száz nemzetiségi paraszt között tíz magyar van, az a többi éppugy átalakul magyarrá, a magyar fajtának karaktere szerint lélekszik s egyik olyan, mint a másik, ha együtt vannak; visszavonás csak akkor kap lábra, ha konkolyhintők keverednek közéjük. A társadalomnak meg kell tennie kötelességét, azokért, a kik érette küzdöttek vérüket ontották és vagyonukat veszítették. (Élénk helyeslés.) Indítványára az értekezlet a bizottság elnökévé Héderváry Károly gróft választotta meg.

Héderváry Károly elnök megköszönte a megválasztatást s indítványára a bizottság szervezete a következőképpen alakult meg:

Társelnökök: *Andrássy Gyula* gróf, *Apponyi Albert* gróf, *Berzeviczy Albert*, *Zichy Aladár* gróf,

alelnök: *Pekár Gyula*,
ügyvezető igazgató: *Baneth Sándor*,
jegyző: *Pásztor Árpád*,
ügyész: *Papp József*.

* **Koiera ellen.** Fertőtlenítő anyagok ugymint Creolin, Carbolsav, Carbol por Lysoform Kali szappan stb. Legolesobbban beszerezhető Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut.

Diadalünnep Nagyváradon.

Győzelmi ünnepet, nagy, fényes győzelmek ünnepét ülte ma Nagyvárad. Varsó és Ivangorod bevételével magával ragadta a sziveket, kigyuladt a lelkesedés lángoló fáklyája, diadalmas öröm, büszke megelégedés ült minden arcon: ma mindenki ünnepelt.

A házak hosszú sorain véges végig büszkén hullámoztak a nemzeti lobogók: a diadalmas magyar, osztrák, német és török zászlók. Zászlódiszt öltött majdnem minden épület, a városháza, a megyeház, a posta, a Katholikus Kör stb. ormán szövetséges zászlókat lebegtetett a szél. A váron is a magyar és az osztrák zászló hirdette dicső győzelmünket.

A diadal öröme estére a házak ablakaiban is kigyultak az örömtűzek. Ugy a főutakon, mint a mellék utcákban csaknem minden ablakban lobogott az öröm gyerityája.

A katonaság is méltó megnyilvánulásban ünnepelte meg Varsó és Ivangorod elfoglalását. Este 7 órától 8 ig a 70. gyalogezred zenekara adott elő győzelmi indulókat és hazafias dalokat. Mikor a Himnusz csodaszép, lélekemelő melódiáira zendített rá a 70 esek zenekara, az összes Bémer téri kávéházakban felállott a közönség, a polgárok és a katonatisztek, s mindannyian levett kalappal hallgatták végig nemzeti énekünket.

Nyolc órakor a nagyváradon honvédség és helyőrség ünnepelte meg díszes felvonulással, zenés takarodóval diadalmas sikereinket. A honvédlaktanyából indult ki. A menet élén egy szakasz daliás huszár vonult büszkén ágaskodó paripákon, trombitaharsogás közben. Utánuk az önkéntesek csapata vonult messze fénylő, díszes lámpionokkal,

amely csapatban az összes Váradon állomásozó ezredek képviselve voltak. Azután tízezrek haladtak s más fegyverembeli katonák. A honvédszenekar vonult fel tovább a menetben, az egész uton indulókat és magyar népdalokat játszva. A zenekart követte száz honvéd lámpionokkal, majd vonatkozóan jöttek, míg a menetet ismét a huszárok délceg szakasza zárta be. A menet mellett diszruhás rendőrök tartották fenn a rendet a rendőrtisztviselők vezetésével.

Az impozáns katonai felvonulás a diadal-mámoros néptömeg kíséretével a Mezey Mihály utcán és a Szent László téren keresztül a Bémer terere vonult. Mindigyre nagyobb néptömeg tömörült köréjük, éltetve a királyt, a hazát, a hadsereget, a németeket stb. Ezekre menő népség hullámozt az utcákon végig, alig férvé egymástól. A zenés menet aztán a Szilágyi Dezső, Borz- és Uri-utcán keresztül a Rákóczi-utra vonult, azon végig a pályaudvarig, a Pray György-utcán és a Káptalan-soron le a Schlauch-térre, ismét fel a Rákóczi utra, s megkerülve a Széchenyi-teret, újra a Széchenyi-térre kerültek, ahonnan a Szent László térre és a Mezey Mihály-utára visszatérve fejeződött be a zenei takarodó impozáns körútja.

Ahol a menet elhaladt, mindenütt harsogó eljenzések, az erkélyekről kendőlengetések fejezték ki a város páratlan örömet. Csak nagysokára csendesült le a diadalünnep zaja s még késő este is igen sokan, szokatlanul sokan járkáltak az utcákon. A fényes diadal örömtüze nem egykönnyen alszik ki a győzelmet ünneplő szivekből... Különösen, mikor olyan óriási és döntő fontosságú győzelmek hozzák extázisba, mint Varsó és Ivangorod elfoglalása.

Hova lesz a váltópénz?

Elrakják a ládafiókjába.

Dacára a többszöri figyelmeztetésnek, sőt büntetéssel való fenyegetésnek a váltópénz hiánya még fokozottabb mérvben nehezedik a kereskedelemre és a forgalomra.

Olyan kevés a váltópénz, hogy láttunk olyan esetet, mikor a kereskedő kénytelen volt a vevőjét elbocsátani, mert papírpénzzel akart fizetni s nem tudott visszaadni.

A piacon meg éppen gyakori, hogy az eladó előre kijelenti:

— Csak úgy adom el a portékámat, ha apró pénzzel fizet, mert nem tudok visszaadni.

A kormány már újabb ércváltópénz forgalomba hozatalával próbált segíteni a váltópénz-hiányon, de eredmény nélkül.

Ennek pedig más oka nem lehet, mint-hogy sokan vannak kishitűek, akik félre-
rakják nem csak az ezüst, de még a nikkel pénzeket is.

Sokan vannak ilyenek a városban is, de még többen a vidéken. A nagyváradon naponként nagy összegű u. n. aprópénzt fizet ki a közönség a vidékieknek, de ebből igen kevés marad, vagy jön vissza, hanem otthon a ládafiába kerül.

Igy azután mind jobban érezhető lesz a

váltópénz hiánya, ami megbénítja a kereskedelmet és forgalmat.

A nagyváradon Kereskedelmi és Iparkamara a váltópénz hiánya tárgyában szükségesnek látta a következő figyelmeztetés közzétételét:

Még mindig sajnálattal állapítható meg, hogy váltópénzben a közlélezésnek, de általában a forgalomnak súlyos hátrányára nagy hiány érezhető. Ennek megállapítása mellett, hogy a váltópénztermék szaporítása iránt a kormányzat pénzverde teljesítőképességének teljes kihasználásával a lehető intézkedések már a háború kitörésével kapcsolatban megtörténtek, arra a meggyőződésre kellett jutnunk, hogy a váltópénztermék hiányát sem új érmék veretése, sem pedig az időközben forgalomba hozott 2 K-ás bankjegyek által megszüntetett nem lehet, mert az érezhető hiány kuforrása voltaképpen onnan ered, hogy az ország lakosságának nagyrésze részben tudatlanságból, részben pedig egyes lelkiismeretlen egyének által a bankjegyek elértéktelenedéséről terjesztett, de minden alapot nélkülöző híresztelések után indulva, a váltópénzterméket elrejtik és azokat ily módon a forgalomból kivonja.

Szükségesnek mutatkozik ennél fogva, hogy az arra bivatott összes tényezők, így elsősorban az aulirott Keresk. és Iparkamara felhívja a közönség figyelmét arra, hogy a bankjegyek a korona érték pénzérmeivel és ennél fogva a váltópénztermékekkel is teljesen egyenlő értékűek, azok értékesítésük terjesztett híresztelések minden alapot nélkülöznek. De különösen felhívjuk a közön-

ség figyelmét arra, hogy a váltópénztermék elrejtése más, mint a forgalom céljaira való felhasználása, vagy felhalmozása és ezáltal azoknak a forgalomból való elvonása a hazai közgazdaság, a pénz és értékgazdálkodás, nemkülönben a hazai kereskedelem megbénítását okozó hazafiatlan cselekedet, mely a legszigorúbb megróvást és megtorlást érdemli meg, minél fogva az elrejtve tartott pénztermék forgalombahozatala a jelen körülmények között nemcsak hazafias kötelesség, hanem elsősorban a nagyközönség összes rétegeinek érdekében áll.

Nagyvárad, 1915. augusztus hó 5-én.

Dr. Moskovits József sk. Dr. Sarkadi Lajos sk.
elnök. titkár.

Maximális árak a vármegyében.

A miniszter rendelete.

A Tiszántúl már többször megírta, hogy Biharvármegye területén oly türehtetlen élelmiszer-uzsora uralkodik, hogy a közigazgatási hatóságok az utolsó eszközhöz, a maximális árak megállapításához kénytelenek folyamodni. A járási főszolgabírák az alispánhoz fordultak segítségért. Fráter Barnabás alispán engedve az egész vármegye területéről beérkezett óhajoknak, felterjesztést tett a belügyminiszterhez, hogy engedje Biharvármegye területére az élelmiszerek maximális árának meghatározását.

A belügyminiszter tegnap küldte le intézkedését a felterjesztésre. A miniszter az alispán előterjesztése alapján indokoltnak találta a maximális árak megállapítását és megadta az arra vonatkozó engedélyt.

Az engedélyokiratban hangsúlyozza a miniszter, hogy a maximális árak megállapítása a husra is kiterjed. A maximális árakat azért nem állapította meg országosan a miniszter, mert törvényhatóságunkint más és más viszonyok uralkodnak az országban. A vármegye ármegállapítása a legmegfelelőbb lesz. Ennél az eljárásnál azonban nagyon óvatosan kell eljárni, nehogy esetleg az árak tulságos redukálása folytán a piacról elmaradjanak bizonyos termények.

A hatóság ármegállapítása megfelelőbb lehet.

A miniszter hangsúlyozza, hogy ha a körülmények nem kívánják az egész törvényhatóság területére megállapítani az árakat, akkor azt ne is eszközöljék, hanem csak járásonként.

A rendelet alapján pár nap múlva életbe is lépnek a hatósági árak megyeszerte s így nagyon valószínű, hogy a közlélezés terén lényeges javulás fog beállni. Az élelmiszerek meghatározott árainál magasabb összeget nem szabad adni a termelőknek.

A miniszter intézkedése Nagyvárad városához is leérkezett.

CIPÓ

ujdonságaim megérkeztek!
Reichard Dezső

Rákóczi-ut. Orsolya zárda épület.

A lisztellátás ügye.

Mivel az 1915. évi szeptember hó 1-től 1916. évi augusztus hó 15-ig terjedő időre a város közönségének liszttel való ellátására irányuló hatósági intézkedéseket idejekorán meg kell tenni, a város területén összeírást végeztünk azon célból, hogy az ellátandó személyek számát pontosan megállapíthassuk. A házról házra való összeírásból azonban többen távollétük folytán kimaradtak, ebből folyólag felhívom mindazokat, akik a legutóbbi összeírásból bármilyen okból kimaradtak, hogy folyó hó 12-éig a városi közlélemezési ügyosztálynál (Városház, földszint, 9. sz.) saját érdekükben annyival is inkább jelentkezzenek, mert ellenkező esetben olyanokra fognak tekinteni, mint akik a gabonájukat egész évre előre beszerzik és így hatósági lisztre 1916. évi augusztus hó 15-ig igényt nem tartanak.

Egyidejűleg felkérem a város területén levő összes kórházakat, (a katonai sebesült kórházak kivételével), internátusok, zárdák, egyesületek, szövetkezetek, alkalmi egyesületek és fogházak vezetését valamint a helybeli vendéglősöket, kávéháztulajdonosokat, kávékiméréseket, hogy amennyiben folyó évi szeptember hó 1-től 1916. évi augusztus hó 15-ig a kezelésük alatt lévő intézményeknek liszttel való ellátását hatósági lisztből kívánják biztosítani havi liszt szükségletüket legkésőbb f. hó 12-éig a városi közlélemezési ügyosztálynál (Városháza 9. sz.) írásban bejelenteni el ne mulasszák.

Figyelmeztetem a város közönségét, hogy mindazok, akik hatósági lisztre igényt tartanak csakis annyi mennyiséget jelentsenek be, mint amennyire okvetlen szükségük van, mert a 26840—1915. B. M. eln. számú miniszteri rendelet alapján kötelezteni fognak arra, hogy a bejelentett lisztmennyiséget minden körülmények között megvásárolják.

Nagyvárad, 1915. évi augusztus 7-én.

Lukács Ödön,
polgármester-helyettes.

..HIREK..

* **A trónöröspár ma érkezik Budapestre.** Mint a „Budapesti Tudósító” jelenti, Károly Ferencz József trónörökös és Zita főhercegnő ma délután 11 óra 50 perckor érkezik meg Budapestre. Az udvari különvonat, mely a trónörökös párt és kíséretét Bécsből Budapestre hozza, a keleti pályaudvarra érkezik, ahonnan a trónörökös és neje a Rákóczi-úton, Kossuth Lajos utcán és Erzsébet-hídon át hajtát a budai királyi várpalotába. Este a főváros hódoló fáklyászenét rendez, melyet a trónörökös párt a vár erkélyéről fog végighallgatni.

* **Kitüntetések a hadseregben.** A király az ellenséggel szemben vitéz magatartásukért Lambert Jenő 101. gyalogezredbeli főhadnagynak, Manasteriotti Ferenc 7. honvéd ezredbeli századosnak és Cseh Jenő 101. gyalogezredbeli tartalékos hadnagynak a katonai érdemkereszt III. osztályát a hadiékítménnyel adományozta.

* **Gyászmise Szmracsányi Pál püspökért.** Vasárnap lesz az évfordulója boldog emlékü Szmracsányi Pál megyéspüspök halálának, ki az egyházmegye egyik legnagyobb jóltevője volt. Mivel azonban gyászmise vasárnap nem tartható, a gyászmise ma délelőtt 9 órakor lesz a székesegyházban. A rekviemet Grócz Béla nagyprépost, apostoli protonotárius tartja teljes segédlettel.

* **20000 métermázsa gabonát vásárolhat Nagyvárad Bihar megyében.** A földművelésügyi miniszter tegnap táviratilag tudatta Fráter Barnabás alispánnal, hogy Biharvármegye területéről több idegen törvényhatóság vásárolhat gabonát. A rendelet értelmében Nagyvárad város törvényhatósága 20000 métermázsa lisztnekvalót vehet a vármegyéből.

* **Gombától megmérgezett családok.** Mekerés Jánosné alsó-kézi asszony István nevű 13 éves és György nevű 10 éves fiával gombát szedett az erdőn, melyet aznap délután elfogyasztottak. A gomba között azonban több mérges is akadt. Mekerésné és két fia nemsokára rosszul lettek, a gombamérgezés tünetei mutatkoztak rajta. Az esetet későn jelentették s így már nem lehetett rajtuk segíteni. Mekerésné és István fia tegnapelőtt, György pedig tegnap meghalt. — Ugyancsak hasonló módon betegedett meg Balázs Jánosné és négy gyermeke, szintén alsó-kézi lakosok. Balázsné a mérgezés következtében már meghalt, négy gyermeke pedig a halállal vívódik. Mivel azon a vidéken az újabb időben tömegesen fordulnak elő gombamérgezések, az előjáróság kidoboltatta, hogy két hétig nem szabad azon a környéken gombát szedni.

* **Halálozás.** Dr Varga Antal nyug. orvos, élete 67. évében elhunyt. Temetése ma, augusztus 7-én délután lesz a bihar megyei köz-kórházból.

* **A tábortábor árúminták forgalmának kiterjesztése.** A kereskedelemügyi miniszter értesítése szerint árúmintaküldemények a 17, 23, 26, 31, 58, 59, 60, 62, 77, 90, 94, 96, 97, 105, 107, 108, 116, 126, 130, 140, 143, 154, 155, 158, 160, 164, 180, 201, 208, 210, 211, 213, 214, 221, 222, 223, 224, 327, 350, 504 és 506 számú tábortábori postákhoz is küldhetők.

* **Halálra gázolta a szekér.** Gering Orbánné a múlt hónapban hazagyerekezett a Püspök-fürdőből. Utközben egy szekérre szállott föl, melyt a Szent László-téri villamos megállójig hozta. Itt mikor le szállt elvette erszényét, hogy a kocsisnak valamit adjon, de ekközben egy villamos kocsis megindult s ennek a csilingelésétől a lovak megvadultak s elragadták a kocsit, mely a szegény asszonynak mind két lábát összeroncította. Súlyos sérüléseivel a bihar megyei köz-kórházba szállították, ahol hosszu kínlás után tegnap meghalt.

* **Győzelmi ünnepély a Royal-kávéházban.** Varsói s ivangorodi fényes győzelmünk megünneplésére ad ma este alkalmat a honvéd zenekar, amikor is a Royal-kávéházban az alábbi zeneszámokkal győzelmi ünnepélyt rendez. A műsor jellege majdnem tisztára katonai és pedig a következő számokból áll: 1. Magyar győzelmi induló Linka. 2. Rákóczy nyitány Kéler. 3. Ábránd „Carmen” c. operából Bizet. 4. Részletek a „Geisha” c. operetből Sidug. 5. Magyar himnusz, lengyel himnusz, Wacht am Rhein, szultán induló. 6. Lengyel dalok, egyveleg Peters. 7. Zárinduló.

x **Mindenemű molyirtó** szerek és **fertőtlenítő** cikkek legolcsóbban beszerezhetők, Farkas István „Apolló” drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

x **Négy szoba és előszobából álló lakás,** irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a házmasternél. Szent János-utca 3. szám.

x **Poloskairtó NOXIN** biztos szer Ara 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

* **Ingtalan eladás.** Nagytelek-utca 3. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutás áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungaria cipőgyár r.t.

* **Aszódinál** a katonaság az egész vonalon vásárol csokoládét, kávét, teát, rumot, konyakot, likőröket, borovicska pálinkát, szardiniát, leveskockát, huskonzerveket, sajtot, lipői-turót, szalámit, kaviárt, hűsítő- és üdítőcukorkákat, gyengélkedőknek valódi málna szörpöt, munkásnépnek, hol a hus drága, ajánlok friss sósheringet nagyban is, raktáron befőzőcukor, kocka- és daráltcukor, mazsola, mandula és finom dió, kétszersült és gyermekeknek piskóta, szagó, kakaó, zabliszt, rizsliszt, burgonyaliszt, tápió, egyidejűleg ajánlom Aszódi-féle reklam kész darált kávémat, negyedkiló 85 fillér. A vásárló közönséget meghívom augusztus 1-jei vásárlásra, az árak a régiéek. Aszódi Mihály Sas palota, Kossuth-utca, Telefon 635. szám.

IRODALOM

Uj Idők. Az Uj Idők legújabb számában Cholnoky Jenő a háború és az időjárás között való összefüggésről irt hosszabb cikket. Ezenkívül közli a lap Gébor Andor Egy untauglich naplójából című rovatát és Pakots József Piroska című elbeszélését. — Erdősi Dezsőnének Hogyan keletkezett az élelmezési vállalat című cikke, Szép Ernő Farkas Imre és Ezenk verse, Krudy Gyula Bujdosók című zsánerképe, Ingeborg Vollquartz Az ezredes ur leányai című regénye és a pillanatfelvételek rovata egészíti ki még a lap szövegrészét. A képek közül megemlítjük Vilmos császár és Hindenburg legutóbbi arcképét, valamint az északi, a déli és a nyugati harcetekről való felvételeket. Az Uj Idők előfizetési díja egész évre husz félfévre 10 korona.

A Cél társadalmi, közgazdasági, szépirodalmi és sport folyóirat, megjelenik minden hó 20-án, előfizetési ára egy évre 12 korona Szerkesztőség és kiadóhivatal Üllői-ut 4. sz. alatt van. Legutóbbi füzeté a következő érdekes tartalommal jelent meg: Dr Giesswein Sándor: Nemzetközi jogot a népek. Fischer Károly Antal: Az anniviersi hunok s áttérésük a keresztény vallásra. P. Jánossy Béla: Kerge Márton kára. Bányai Kornél: Versek. Közgazdaság: Szemléldés ellenségeink gazdaságában. Kereskedelem és vámpolitika a háború után. Népjólét emelése. Az O. K. K. fejlesztésének szüksége. Glücksthal Samu. Szemle: Sassi Nagy Lajos: Támadás a turánizmus ellen. A tót nemzeti párt nyilatkozata. Ukrainista szemle. Peregrinus: A hangulat Oroszországban. M. Gy.: Tarlózások a progressiv mezőkön. Irodalom és művészet: Dr D. I.: A lengyel légiók. A hadirajzolók. Sport: Dr Bognár Mátyás: Az önkéntes őrségről.

Legujabb táviratok.

Török hivatalos jelentés.

Konstantinápoly, augusztus 6. A főhadiszállás jelenti:

Kaukázusi arcvonat.

Jobb szárnyunk előnyomulása tovább halad. Csapatunk megszállta az egész Murad-völgyet és augusztus harmadikán elvette ellenségtől üldöző csapatokkal Alaskerd et Karakilisztól északnyugatra.

Dardaneli arcvonat.

Az augusztus harmadikáról negyedikére virradó éjjel az ellenség balszárnyunk lövészárkai előtt egy aknát felrobbantott és támadást kezdett, de veszteségei mellett visszavertük. A lövészárkok előtt az ellenség sok halottját konstatáltuk.

Ugyanezen éjjel tüzérségünk a jobb-szárnyon egy ellenséges torpedónaszádot bombázott. Eltalálta, mire a torpedónaszád visszavonult. A hajó fedélzetén tűz volt látható.

Sed il Bahr mellett időközönként meg-megszakadó gyalogsági és tüzérségi tűz. Csapatunk előrehaladó támadásban a balszárnyon az ellenség lövészárkai irányában 200 méternyi területet elfoglaltak.

Ellenséges aviatikusok a Sed-il-Bahr melletti lagaderei kórházra bombákat dobtak, bár a vörös félhold zászló tisztán kivethető volt.

A bombázás következtében négy kezelés alatt álló sebesült meghalt, tizenegy más ember megsebesült.

A többi hadszíntéren nem történt jelentős esemény.

Milyen békét fogad el Poincaré

Budapest, augusztus 6 (Saját tud.) Párisból jelentik:

Poincaré a kamarához a háború évfordulóján üzenetet küldött, amelyben hangoztatja: „Olyan békét fogadunk el, amely szétdarabolt házákat egybeforrasztja.

A futó ellenség nyomában.

Budapest, augusztus 6. (Saját tudósítónktól. Berlinből jelentik: A reggeli lapok írják, hogy a megvert ellenségnek Varsó és Ivangorod mögött sarkában vagyunk.

Veszélyeztetve van az orosz visszavonulás.

Budapest, aug. 6. (Saját tud.) Rotterdamból jelentik:

Párisban nagy aggodalommal kísérik a lengyelországi eseményeket. Híreket kaptak, hogy Breszt-Litovszk felé a visszavonulás veszélyeztetve van. Miután már Mackensen közelebb áll az erődhez, mint az oroszok attól tartanak, a visszavonulást teljesen elvágják.

Tanulóleányok

felvétetnek

a Szent László-nyomda r. t.-nél

Szilágyi Dezső-utca 5.

IGAZSÁG-SZOLGÁLTATÁS

Felmentették a vesztegetés vádjáról. Buttká Tógyer felsőbarakonyi gazdaember fiát, Györgyöt még a múlt évben behívták katonának, azonban betegsége miatt kórházba került Déván. A kórház orvosa dr. Máté Ernő volt, aki azelőtt mint gyapjui körorvos a tüdővésztes fiut négy évig gyógykezelte. Buttká György levélben kérte atyját, hogy írjon dr. Máténak és kérje meg, hogy betegségére tekintettel alkalmazzák könnyebb, pl. kórházi szolgálatra.

Az öreg Buttká meg is írta a levelet Paul Péter tanítóval, s a fáradság fejében mellékelte 50 koronát. Dr. Máté erre feljelentette Buttká Tógyert vesztegetés kísérlete miatt. A kir. törvényszék tegnap tárgyalta az ügyet Szöllösy Gyula elnöklelté alatt, azonban a védő, Zigre Aurél dr. hatóság védelme következtében úgy Buttká Györgyöt, mint Paul Pétert felmentette.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. PAPP KAROLY.

Hirdetések

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

Felhívás!

Tapasztalati tény, hogy a lakásfosztogató betörők főképpen a nyári évad alatt a nyaralásra elutazott közönség lakásaiban szoktak garázdálkodni.

Mint hogy a rendőrkapitányi hivatal bünyügyi osztályához érkezett körözvények tanúsága szerint a lakásfosztogató betörők az ország más városaiban működésüket már is meg kezdték, s tartani lehet attól, hogy a nyári évad alatt a rendőrségünk minden ébersége dacára Nagyváradra is reákerül a sort: felhívja a rendőrkapitányi hivatal városunk nyaralásra utazni óhajtó közönségét, hogy elutazás előtt érték tárgyaikat helyezték kellő biztonságba, lakásaikat pedig biztonságigazsággal lassák el.

Nagyvárad, 1915. július 25-én

Rendőrkapitányság.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a m. kir. honvédelmi minisztérium a f. évi május 22-ről 124831 20/b—1915 szám alatt kelt rendeletével a hadiszolgálatásokról szóló 1912 évi LXVIII t. cz. 24, 27 §-ai alapján igénybe vetteknek kijelentett maláta készleteket a folyó évi július hó 19-én kelt 9718—20/b. 1915 elm. számú rendeletével az igénybe vétel alól feloldotta. Erről a törvényhatóság területén levő maláta és sörgyárak tulajdonosait tudomásvétel végett jelen hirdetmény útján értesitem.

Nagyvárad, 1915. július 21.

Eleméry Ferenc
katonai tanácsnok.

13660—1915 szám.

Hirdetmény.

A m. kir. Belügyminister Urnak 83046/915 VI. a B. M. számú körrendeletét a gépjárművezetőket előkészítő XII. rendes tanfolyam megtartására vonatkozólag a következőket hozom az érdeklődők tudomására:

A belügyminiszter ur a gépjárművezetőket előkészítő XII. rendes tanfolyam megtartását f. év augusztus 2 től kezdődőleg 28 ig engedélyezte.

Az ezen tanfolyamon résztvenni óhajtok ebbeli szándékukat személyesen vagy írásban kötelesek bejelentani a gondnoknak a tanfolyam helyiségében. (Budapest, X. ker. Százados-u. 14. sz.) hétköznap délután 5—7 óra között.

A folyamodvánnyal együtt benyújtandók:

1. születési anyakönyvi kivonat.
2. a legujabb keletű erkölcsi bizonyítvány.
3. orvosi bizonyítván.
4. iskolai képzettségről szóló bizonyítvány.

5. a jelentkező idejebeli és az ezt megelőző foglalkozását igazoló bizonyítványokat vagy egyéb ilyenmü okmányokat, amelyek azt is igazolják, hogy a tanfolyam tartama alatt foglalkozásától megvált e vagy pedig a tanfolyam elvégzése céljából foglalkozásának teljesítésétől a meghatározandó szükséges időre felmentést nyert.

6. a budapesti Mentő Egyesületnél vagy más tanfolyamon esetleg már megszerzett bizonyítványt, amely igazolja, hogy a jelentkező a baleseteknél első segély nyújtásra szükséges tudnivalókról sikeresen vizsgázott.

Az érdeklődőknek levélbeli megkérésre a tanfolyam gondnoki irodája „Tájékoztató” ismertetést küld.

A részletek felől az érdeklődőknek szívesen szolgálunk utbaigazítással.

Nagyvárad, 1915. július 31.

Rimler Károly s. k.
polgármester.

Biharvármegye alispánjától.

12086—1915.

Pályázati hirdetmény.

A magyarcsékei járásban megüresedett évi 2000 (Kettőezer) korona kezdőfizetéssel, évi 450 (Négyszázötven) korona lakáspénzzel és évi 600 (Hatszáz) korona utiátalánnyal javadalmazott járásorvosi állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t.-c.-ben előirt minősítésüket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket a 125000/1902 B. M. sz. a. kibocsátott Vármegyei Ügyviteli Szabályzat 4. §-ában előirt módon Biharvármegye főispánja Meltóságos dr. Miskolczy Ferencz urhoz címezve 1915. évi szeptember hó 7-ikének déli 12 órájáig hozzám annnyival inkább nyujtsák be, mivel a később beérkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Nagyvárad, 1915. július 2-én.

Fráter Barnabás
alispán.

Nagyvárad város tanácsának árverési
küldöttségétől.

ad. 9778—1915. sz.

Árlejtési hirdetmény.

A városi tanáestól nyert megbízás folytán katonai gyakorló-téren építendő honvéd tüzér lőszerraktár és tartozékai építő munkálatainak vállalatba adása céljából folyó évi augusztus hó 31-ik napján d. e. 10 órakor a városháza bizottsági termében nyilvános árlejtést fogok tartani.

A vállalatba adandó munkálatok a következők:

1. Föld kőműves és elhelyező munka.
2. Vas munka.
3. Kőfaragó munka.
4. Ács munka.
5. Bádogos munka.
6. Tető fedő munka.
7. Asztalos munka.
8. Lakatos munka.
9. Mázoló.
10. Villámhárító.

Ajánlatot lehet tenni az összes munkákra avagy egy, vagy több munka csoportra is. Bánatpénzül az ajánlati összeg 5 %-át teendő le a városi házipénztárba.

A bánatpénz készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban tehető le.

A bánatpénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad, hanem a bánatpénz kitételét igazoló nyugta vagy annak közjegyzőileg hitelesített másolata csatolandó az ajánlathoz.

Az ajánlatok csak írásban alulírott küldöttségi elnök kezéhez 1915. év augusztus hó 31-ik napjának délelőtti 10 órájáig adhatók be. Az ajánlatok nyilvános árlejtésben fognak felbontani. Az ajánlatok 1 koronás bélyeggel látandók el és csak szabályszerűen kiállított és pecséttel lezárt sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni. A borítékon megjelölendő a munkálat melyre ajánlat vonatkozik.

Ajánlat csak az egységárak megjelölése mellett tehető, ebből a célból a város ártételekkel ki nem töltött költségvetéseket becsajjt a pályázók rendelkezésére vagyis az ajánlattevőknek maguknak kell azon egységárakat kitüntetni, melyek mellett a munkálatok végrehajtását kötelezik.

A fenti vállalatra vonatkozó általános és részletes feltételek ártételekkel ki nem töltött költségvetések és tervek a városi mérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők és a feltételek és költségvetések díjtalanul megszerezhetők.

Minden ajánlattevő ajánlatában világosan kitenni köteles, hogy a jelen hirdetményt, az árlejtési feltételeket ártételekkel ki nem töltött költségvetéseket és terveket ismeri és azokat magára kötelezőnek elfogadja.

A közszállítási szabályrendeletnek a hazai gyártmányok és magyar honos műszaki erő stb. alkalma-

zására vonatkozó határozmányai minden ajánlattevőre feltétlenül kötelezők.

Az ajánlattevő tett ajánlata azonnal és mindaddig kötelezi, míg az ajánlatok felett a végleges döntés meg nem történik ellenben Nagyvárad városát csakis az árlejtés eredménye felett hozandó határozat jogerőre emelkedésével kötelezi.

Ama pályázók, kik ajánlatuk benyújtásakor a várossal még üzleti összeköttetésben nem állottak, illetve a városi hatóság előtt még ismeretlenek, tartoznak szállító képességüket és megbízhatóságukat azon keresek, és iparkamara bizonylatával igazolni, melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

A város közönsége fenntartja a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakon tekintet nélkül szabadon választhasson, esetleg újabb árlejtést tarthasson.

Nagyvárad, 1915 július 24.

Komlóssy József s. k.

jog. és gazdasági tanácsnok
mint küld. elnöke.

Hirdetmény.

Mivel az utóbbi időben is gyakran előfordult, hogy a tábori postai küldemények gyűlékony tartalmuk miatt elpusztultak, sőt más csomagokat is a tűz martalékává tettek: a m. kir. Belügyminiszter ur 32881—VI. a. 915. B. M. számú rendelete alapján figyelmeztetem a közönséget, hogy a könnyen gyúló és a robbanó anyagok a postai szállításból ki vannak zárva s hogy a postai hivatalok szokot a postai árumintákat és csomagokat, amelyek gyufát, benzint, benzines-tűzszerszámokat, (megtöltve) petróleumot, spiritust, vagy más efféle könnyen gyúló és könnyen robbanó tárgyakat vagy anyagokat tartalmaznak, szállításra nem fogadjatnak el. S miután azt tapasztaltuk, hogy a közönség — mindazonáltal, hogy a fent jelzett tilalom már széles körben ismeretett, — a robbanó és gyúlékony anyagokat tartalmazó tárgyakat még ma is gyakorta küldi, a postai hivatalok az áruminta küldeményeknél a fenti tilalmat kémpróba útján ellenőrzik, míg a csomagoknál — ha ilyen tartalom gyanuja fölmerül — a feladót kötelezhetik a csomag felbontására. Figyelmeztetem továbbá a közönséget, saját érdekében arra is, hogy aki ily tárgyakat a tilalom eltitkolása vagy hamis nyilvánítása mellett ad postára, kihágást követ el s ezen felül a tiltott tartalmu küldemény által okozott kárt is köteles a postának megtéríteni.

Nagyvárad, 1915 július 5-én.

Gerő Ármin,
rendőrőrnagykapitány.

Pályázati hirdetmény.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága a II. od. oszt. ellenőri állás betöltése folytán megüresedett I. s. oszt. adóhivatali számtiszti (Adótiszti) és ennek betöltésével esetleg megüresedő más állásoknak választás útján leendő betöltését a f. évi augusztus havi rendes közgyűlés napirendjére tűzvé ki, felhívom mindazokat, akik a X-ik fizetési osztályba beosztott 2000 korona fizetés és 720 korona lakpénzzel javadalmazott I. s. oszt. adóhivatali számtiszti (adótiszti) és ennek betöltésével esetleg megüresedő más állásokra pályázni kívánnak, hogy pályázati kérvényüket szabályszerűen felszerelve Nagyvárad thjf. város főispánja Moltóságos Hlatky Endre urhoz, mint a kijelölt választmány elnökéhez címezve, hivatalomnál (Városháza I. s. emelet 4. szám alatt) folyó évi augusztus hó 7. ik napjának délután 5 óráig annyival is inkább adják be, mivel az elkészen beadott, vagy később fel nem szerelt kérvények figyelembe vételét nem fognak.

Nagyvárad, 1915 július 20.

Rimler Károly s. k.,
polgármester.

4781—1915 eln. sz.

Hirdetmény.

Az Országos Hadsegélyző Bizottság a hadibélyegek eladása folytán egybegyűlt és még képződő alap tehére a háborúnak olyan áldozatainak szándékozik segíteni, akiknek mostoha helyzetén az eddigi keretek között a háborus jótékonyosság eddigi rendszereivel változtatni nem lehetett.

Igy gondoskodni kíván a háboruban elesett, vagy sebesülés, illetőleg hadifáradság és betegség következtében elhalt katonák (ide értve a tiszteket is) olyan hátrahagyottjainak segélyezéséről, akiknek semmiféle államsegélyre, nyugdíjra, kegydíjra vagy nevelési járulékra igényük nincsen: akik azonban segítségére szorulnak s akiket az elesett, vagy elhalt katona tartott el.

Ez a segély kétféle:

1. Ha az elesett vagy elhalt katona, aki a segélyezendőnek eltartója volt, középiskolát vagy ezzel egyenértékű tanintézetet végzett: minden nyolc éven felül hátrahagyottja részére fejenként és havonként 60, hatvan korona, a nyolc éven aluliak részére pedig havonta 30, harminc korona.

2. Ha az elesett vagy elhalt katona, aki a segélyezendőnek eltartója volt, nem végzett középiskolát vagy ezzel egyenértékű tanintézetet, az esetben minden nyolc éven felül hátrahagyottja részére fejenként és havonta 30, harminc korona, a nyolc éven aluliak részére pedig 15, tizenöt korona.

Az ily segély iránti folyamodványban tüzetesen feltüntetendő, hogy a hátrahagyott az elesett, vagy elhalt katonával minő viszonyban volt, valamint, hogy a hátrahagyottat valóban az elesett vagy elhalt katona tartotta el, továbbá, hogy a hátrahagyottak az elesett vagy elhalt katona támogatása híján nélkülözésnek vannak kitéve, illetőleg megélhetésük biztosítva nincs. Feltüntetendő ezenkívül, a folyamodványban minden egyes segélyre számottartó hátrahagyottnak pontos életkora.

A midőn ezt az érdekelteknek tudomására hozom, felhívom mindazokat, akik a fentebb meghatározott feltételek mellett a segélyre igényt tartanak, hogy a segély kiegészítése iránti kérvényüket Nagyvárad város polgármesteri hivatalánál (Városháza I. em. 4. sz. ajtó) adják be.

Nagyvárad, 1915 július hó 23.

Rimler Károly
polgármester.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

Ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelés: ráfizetés nélkül hazhoz szállítjuk, Erőszó éjjel ügyeletes szolgálat!

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Ostallérok,

izzólámpák

Állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/2. kértől minden nagyrészt.

Főszerező telefonja 55. sz.